Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 18. októbra 2012 *

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Znečisťovanie a poškodzovanie — Čistenie komunálnych odpadových vôd — Smernica 91/271/EHS — Články 3, 4 a 10 — Príloha I body A a B“

Vo veci C-301/10,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 16. júna 2010,

Európska komisia, v zastúpení: S. Pardo Quintillán, A.-A. Gilly a A. Demeneix, splnomocnené zástupkyne,

žalobkyňa,

proti

Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: L. Seeboruth, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci D. Anderson, QC, S. Ford a B. McGurk, barristers,

žalovanému,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: sudcovia A. Tizzano, vykonávajúci funkciu predsedu prvej komory, A. Borg Barthet (spravodajca), M. Ilešič, J.-J. Kasel a M. Berger,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: K. Sztranc-Sławiczek, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. novembra 2011,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 26. januára 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Európska komisia svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska si tým, že na jednej strane nezaviedlo primerané zberné systémy v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2 a prílohou I bodom A smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, s. 40; Mim. vyd. 15/002, s. 26) vo Whitburne, ako aj

* Jazyk konania: angličtina.

v Becktone a Crossnesse v Londýne a že na druhej strane nevykonávalo primerané čistenie odpadových vôd z čističiek v Becktone, Crossnesse a Mogdene v Londýne v súlade s článkom 4 ods. 1 a 3, článkom 10, ako aj prílohou I bodom B smernice 91/271, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z týchto ustanovení.

Právny rámec

2 Smernica 91/271 sa podľa jej článku 1 týka zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd a čistenia a vypúšťania odpadových vôd pochádzajúcich z určitých priemyselných odvetví. Jej cieľom je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania odpadových vôd.

3 Článok 2 smernice 91/271 stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚komunálne odpadové vody' sú odpadové vody z domácností alebo zmes odpadových vôd z domácností s priemyselnou odpadovou vodou a/alebo splaškovou dažďovou vodou;

…

5. ‚zberný systém 'je systém kanálov, ktoré zbierajú a odvádzajú komunálnu odpadovú vodu;

6. ‚1 p. k. (populačný koeficient)' je množstvo organického biologicky odbúrateľného znečistenia vyjadrené hodnotou ukazovateľa na biochemickú spotrebu kyslíka za prvých päť dní (BOD5) ekvivalentnou 60 g za deň;

…"

4 Článok 3 smernice 91/271 stanovuje:

1. Členské štáty zabezpečia, že všetky aglomerácie sú vybavené zbernými systémami pre komunálnu odpadovú vodu,

— najneskôr do 31. decembra 2000 pre aglomerácie s populačným koeficientom (p. k.) viac ako 15 000,

…

2. Zberné systémy uvedené v odseku 1 musia spĺňať požiadavky oddielu A prílohy I…"

5 Podľa článku 4 tejto smernice:

„1. Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením sekundárnym čistením alebo ekvivalentným čistením takto:

— najneskôr do 31. decembra 2000 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s p. k. viac ako 15 000,

…

3. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd uvedené v odsekoch 1 a 2 musí spĺňať príslušné požiadavky v oddiele B prílohy I…

4. Záťaž vyjadrená v p. k. sa vypočíta na základe maximálnej priemernej týždennej záťaže vstupujúcej do čističky v priebehu roka, s vylúčením neobvyklých situácií, ako sú napríklad tie spôsobené lejakom [silnými zrážkami – *neoficiálny preklad*].“

6 Článok 10 smernice 91/271 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, že čističky komunálnych odpadových vôd postavené kvôli splneniu požiadaviek článkov 4, 5, 6 a 7 sú navrhnuté, skonštruované, prevádzkované a udržiavané tak, aby zabezpečili dostatočnú výkonnosť pri všetkých normálnych miestnych klimatických podmienkach. Pri navrhovaní prevádzok je potrebné zohľadniť sezónne výkyvy záťaže.“

7 Príloha I smernice 91/271 nazvaná „Požiadavky na komunálne odpadové vody“ vo svojom bode A nazvanom „Zberné systémy“ stanovuje:

„Zberné systémy zohľadnia požiadavky na čistenie odpadových vôd.

Návrh, výstavba a údržba zberných systémov sa vykoná v súlade s najlepšími technickými vedomosťami, nenesúcimi so sebou rozsiahle náklady, a zameria sa najmä na: [náklady, najmä pokiaľ ide o – *neoficiálny preklad*]:

— objem a vlastnosti komunálnych odpadových vôd,

— prevenciu únikov,

— obmedzenie znečistenia zberných vôd kvôli výpustom dažďovej vody [obmedzenie znečistenia zberných vôd pretekaním spôsobeným búrkovými prietržami – *neoficiálny preklad*].“

8 Poznámka pod čiarou 1 v prílohe I bode A, smernice 91/271, pripojená k názvu „Zberné systémy“ znie:

„Za predpokladu, že v praxi nemožno vybudovať zberné systémy a čističky takým spôsobom, že všetka odpadová voda sa môže čistiť v takých situáciách, ako sú neobvyklé lejaky, členské štáty rozhodnú o opatreniach na obmedzenie znečistenia z búrkových prietrží [Keďže v praxi nemožno vybudovať zberné systémy a čističky takým spôsobom, že všetka odpadová voda sa môže čistiť v takých situáciách, ako sú výnimočne silné zrážky, členské štáty rozhodnú o opatreniach na obmedzenie znečistenia pretekaním spôsobeným búrkovými prietržami – *neoficiálny preklad*]. Takéto opatrenia by mohli byť založené na mierach zriedenia alebo kapacity vo vzťahu k prietoku pri suchom počasí alebo by mohli špecifikovať určitý prijateľný počet prietrží [pretečení – *neoficiálny preklad*] za rok.“

9 Príloha I bod B smernice 91/271 nazvaný „Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do zberných vôd“ stanovuje požiadavky, ktoré musí spĺňať vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do zberných vôd. Poznámka pod čiarou v prílohe I bode A tejto smernice citovaná v predchádzajúcom bode je zopakovaná v prílohe I bode B uvedenej smernice.

Konanie pred podaním žaloby

10 Na Komisiu bola podaná sťažnosť týkajúca sa čerpacej stanice vo Whitburn Steel a iné sťažnosti týkajúce sa nadmerných pretekaní spôsobených búrkovými prietržami v iných častiach Spojeného kráľovstva.

11 Dňa 3. apríla 2003 Komisia zaslala Spojenému kráľovstvu výzvu, v ktorej uviedla, že pokiaľ ide o čerpaciu stanicu vo Whitburn Steel, neboli dodržané povinnosti týkajúce sa zberu komunálnych odpadových vôd uložené článkom 3 ods. 1 a 2 a prílohou I bodom A smernice 91/271.

12 Spojené kráľovstvo vo svojej odpovedi z 3. júna 2003 tvrdilo, že dotknutá aglomerácia spĺňa podmienky zberu uvedené v článku 3 smernice 91/271. Pripustilo však, že v nadväznosti na dodatočné skúmanie zberného systému sektora je potrebné zlepšiť prietok tohto systému. Spojené kráľovstvo navyše vysvetlilo, že podmienky povolenia na vypúšťanie uložené vodárenskej spoločnosti na to, aby mohla prevádzkovať čerpaciu stanicu odpadových vôd vo Whitburn Steel, boli zmenené, čo malo viesť k zmenšeniu objemu vypúšťania. Tieto vylepšenia mali byť ukončené najneskôr k 31. marcu 2004.

13 Dňa 21. marca 2005 Komisia zaslala Spojenému kráľovstvu druhú výzvu, v ktorej uviedla, že zberné systémy a systémy čistenia komunálnych odpadových vôd londýnskeho sektora nespĺňajú požiadavky zberu a čistenia komunálnych odpadových vôd uložené článkom 3 ods. 1, článkom 4 ods. 1 a 3, článkom 10 a prílohou I bodmi A a B smernice 91/271. Komisia spresnila, že nevyčistené odpadové vody sa vypúšťajú do Temže aj pri miernych zrážkach a že sa nepočíta so žiadnym okamžitým opatrením na vyriešenie tohto problému, ktorý tak bude pretrvávať, či sa dokonca ešte zhorší.

14 Spojené kráľovstvo vo svojej odpovedi z 20. mája 2005 vysvetlilo, že londýnsky zberný systém odpadových vôd je zmiešaným systémom, ktorý zbiera a odvádza tak odpadové vody z domácností a priemyselné odpadové vody, ako aj dažďovú vodu z nádrže s rozlohou 557 km^2 na sekundárne čistenie do čističiek v Becktone, Mogdene, Crossnesse, Long Reach a Riverside, po ktorom sa vypúšťajú do Temže. Uznalo však problémy spojené s objemom, záťažou a frekvenciou vypúšťaní pochádzajúcich z pretekaní v čase vlhka, pričom oznámilo svoje rozhodnutie vykonať strategickú štúdiu nábrežia Temže („Thames Tideway Strategic Study“, ďalej len „TTSS“) s cieľom posúdiť vplyvy tohto vypúšťania na životné prostredie.

15 Spojené kráľovstvo v súvislosti so svojimi povinnosťami zabezpečiť primerané čistenie komunálnych odpadových vôd vyhlásilo, že hoci sa zlepšenia zrealizujú čo najskôr, čističky obsluhujúce londýnsku aglomeráciu boli v súlade s požiadavkami upravenými v smernici 91/271 od 31. decembra 2000. Spojené kráľovstvo navyše vysvetlilo, že vypúšťania, ku ktorým došlo v auguste 2004, boli dôsledkom výnimočne silných zrážok.

16 Keďže Komisiu odpoveď Spojeného kráľovstva neuspokojila, listom z 10. apríla 2006 zaslala tomuto členskému štátu odôvodnené stanovisko, v ktorom uviedla, že podľa nej si tento členský štát nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 3 ods. 1 a 2 a z prílohy I bodu A smernice 91/271, pokiaľ ide o Whitburn, a povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 1 a 3, článku 10 a z prílohy I bodov A a B smernice 91/271, pokiaľ ide o deväť čističiek obsluhujúcich sektor Veľký Londýn.

17 Spojené kráľovstvo v odpovedi na uvedené odôvodnené stanovisko listom z 15. júna 2006 tvrdilo, že celý zberný systém a čističky vôd obsluhujúce Whitburn a metropolitnú aglomeráciu Sunderland sú v súlade so smernicou 91/271.

18 V nadväznosti na stretnutie zástupcov Komisie a Spojeného kráľovstva, ktoré sa konalo 6. júla 2007, Spojené kráľovstvo listom z 23. októbra 2007 zaslalo k tomuto bodu objasnenia.

19 Pokiaľ ide o situáciu v Londýne, Spojené kráľovstvo odpovedalo, že hoci sa majú vykonať zlepšenia na čističkách v Becktone, Crossnesse a Mogdene, neznamená to, že v súvislosti s týmito čističkami dochádza k porušeniu smernice 91/271. Spojné kráľovstvo pristúpením na tieto zlepšenia len preukázalo svoju vôľu poskytnúť lepšiu úroveň ochrany životného prostredia.

20 Na stretnutí z 26. januára 2007 zástupcovia Komisie a Spojeného kráľovstva diskutovali o dvoch možných variantoch pre Londýn navrhnutých štúdiou TTSS, pričom Spojené kráľovstvo sa rozhodlo pre variant jediného tunela s dĺžkou 30 km pozdĺž Temže a pre oddelený tunel pre jej prítok Lee. Celý projekt sa mal dobudovať do roku 2020.

21 V nadväznosti na dva doplňujúce listy z 29. júna 2007 a 4. februára 2008 zaslané Spojeným kráľovstvom Komisia, ktorú stále neuspokojili odpovede tohto členského štátu, vydala listom z 1. decembra 2008 doplňujúce odôvodnené stanovisko, ktorým spresnila svoj výklad smernice 91/271, pokiaľ ide o povinnosti členských štátov kontrolovať vypúšťania komunálnych odpadových vôd odľahčovacími komorami. Potvrdila tiež svoje obavy, pokiaľ ide o neprimeranosť zberného systému zavedeného v okolí Whitburnu, zberných systémov v Becktone a Crossnesse, ako aj čističiek v Mogdene, Becktone a Crossnesse.

22 Komisia sa však rozhodla nepokračovať v konaní, ktoré sa začalo vo vzťahu k zberným systémom a čističkám v lokalitách Beddington, Esher, Crawley, Deephams, Hogsmill, Long Reach a Riverside. Komisia teda vyzvala Spojené kráľovstvo, aby prijalo opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto doplňujúcim odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

23 Nasledovali viaceré výmeny listov a stretnutia medzi Komisiou a Spojeným kráľovstvom, nedospelo sa však k nijakému riešeniu.

24 Keďže Komisiu stále neuspokojila odpoveď Spojeného kráľovstva, rozhodla sa podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

25 Zásadné body nesúhlasu medzi Komisiou a Spojeným kráľovstvom sa týkajú výkladu smernice 91/271.

26 Podľa Komisie sú členské štáty povinné dbať na to, aby bol zberný systém navrhnutý a vybudovaný tak, aby zberal všetky komunálne odpadové vody vytvorené aglomeráciou, ktorú obsluhuje, ako aj dbať na to, aby sa privádzali na čistenie. Kapacita zberného systému by teda mala umožniť zohľadniť prírodné klimatické podmienky (sucho, vlhko či búrky), ako aj sezónne zmeny, akými sú prechodné obyvateľstvo, turisti a sezónne hospodárske činnosti.

27 Usudzuje, že „pretekania spôsobené búrkovými prietržami“, na ktoré odkazuje príloha I bod A smernice 91/271, sú neoddeliteľnou súčasťou zberných systémov a čističiek komunálnych odpadových vôd. Túto smernicu treba vykladať v tom zmysle, že stanovuje absolútnu povinnosť vyhnúť sa vypúšťaniam z odľahčovacích komôr s výhradou výnimočných okolností. Túto úvahu totiž podľa Komisie ilustruje poznámka pod čiarou 1 v prílohe I bode A smernice 91/271, ktorá uvádza, že v praxi nie je možné zberať a čistiť všetky odpadové vody „v takých situáciách, ako sú výnimočne silné zrážky“.

28 Komisia poukazuje na faktory ako frekvencia a objem vypúšťania, čím chce preukázať, že ide o nesplnenie povinností vyplývajúcich zo smernice 91/271. Na rozdiel od obáv Spojeného kráľovstva nenavrhuje prísne pravidlo 20 vypúšťaní, ale zdôrazňuje, že čím viac dochádza k vypúšťaniam z odľahčovacej komory, najmä v obdobiach, keď dochádza len k miernym zrážkam, tým je pravdepodobnejšie, že fungovanie tejto odľahčovacej komory nie je v súlade so smernicou 91/271.

29 Názory Komisie a Spojeného kráľovstva sa rozchádzajú, aj pokiaľ ide o obsah pojmu „najlepšie technické vedomosti nenesúce so sebou nadmerné náklady“ (ďalej len „BTKNEEC“, čo je skratka anglického výrazu „best technical knowledge not entailing excessive costs“) upraveného v prílohe I bode A smernice 91/271.

30 Komisia tvrdí, že tento pojem treba vnímať v kontexte smernice 91/271, jej účelu a cieľov, a to chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania odpadových vôd.

31 Usudzuje, že pojem BTKNEEC umožňuje členským štátom voľbu spomedzi viacerých riešení, ktoré všetky nabádajú na dodržiavanie ustanovení a účelu smernice 91/271, ako budovanie nových záchytných infraštruktúr, zväčšenie už existujúcich infraštruktúr, prípadne odvádzanie dažďových vôd predtým, ako môžu preniknúť do zberných systémov.

32 Podľa Spojeného kráľovstva treba smernicu 91/271 vykladať tak, že necháva na členských štátoch, aby určili, akým spôsobom je vhodné zberať a čistiť komunálne odpadové vody, aby sa dosiahol cieľ tejto smernice, ktorým je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania odpadových vôd.

33 Spojené kráľovstvo usudzuje, že výklad smernice 91/271 treba vykonať najmä z hľadiska vplyvu vypúšťania do zberných vôd na životné prostredie.

34 Pokiaľ ide o pojem „výnimočne silné zrážky“, Spojené kráľovstvo usudzuje, že skutočnosť, že poznámka pod čiarou 1 v prílohe I bode A smernice 91/271 výslovne uznáva, že nebude možné vyhnúť sa vypúšťaniu za osobitných okolností, najmä pri výnimočne silných zrážkach, neukladá absolútnu povinnosť vyhnúť sa vypúšťaniu za iných okolností. Usudzuje, že odpoveď na otázku, či je vypúšťanie primerané za iných okolností, treba určiť uplatnením pojmu BTKNEEC a posúdením vplyvu vypúšťania do zberných vôd na životné prostredie.

35 Podľa tohto členského štátu smernica 91/271 nijako neupravuje okolnosti alebo frekvencie, v akých možno vypúšťať do zberných vôd. Na posúdenie toho, či sú zberné systémy alebo čističky v súlade so smernicou 91/271, treba pristúpiť k detailnému posúdeniu výkonnosti zberného systému alebo dotknutej čističky vody pri skúmaní vplyvu vypúšťania do zberných vôd na životné prostredie.

36 Aj pojem „dostatočná výkonnosť“ upravený v článku 10 smernice 91/271 sa musí posudzovať z hľadiska cieľa ochrany životného prostredia upraveného v článku 1 tejto smernice, a teda v závislosti od vplyvu na zberné vody.

37 Hoci metódu používanú Spojeným kráľovstvom na výpočet toho, čo predstavuje jedno vypúšťanie, Komisia nespochybňuje, podľa tohto členského štátu to nerieši problém spojený so skutočnosťou, že definícia vypúšťania sa môže v závislosti od jednotlivých členských štátov líšiť. Pokiaľ by sa teda mal súlad so smernicou 91/271 posudzovať z hľadiska uskutočnenia a frekvencie vypúšťaní, nebola by zaručená koherencia politík rôznych členských štátov.

38 Spojené kráľovstvo navyše tvrdí, že Komisia nepostupovala správne, keď na preverenie súladu zberných systémov a čističiek so smernicou 91/271 vychádzala z objemu vypúšťania.

39 Konkrétnejšie, pokiaľ ide o aglomeráciu Sunderland (Whitburn), Komisia vytýka Spojenému kráľovstvu, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v doplňujúcom odôvodnenom stanovisku ešte dochádzalo k nadmerným pretekaniam spôsobeným búrkovými prietržami a pochádzajúcim z časti zberného systému v Sunderlande nachádzajúcom sa vo Whitburne, a teda že tento systém nebol v súlade s článkom 3 a prílohou I bodom A smernice 91/271.

40 Hoci sa totiž frekvencia vypúšťaní znížila (v priebehu rokov 2002 až 2004 od 56 do 91 vypúšťaní za rok a ročné objemy komunálnych odpadových vôd vypúšťaných bez čistenia od 359 640 m^3 do 529 290 m^3), zberný systém stále nie je v súlade s požiadavkami smernice 91/271, najmä vzhľadom na blízkosť vôd určených na kúpanie vo Whitburne a Seahame a na početné sťažnosti, ktoré boli podané na Komisiu v súvislosti s odpadmi na plážach v okolí Whitburnu.

41 Spojené kráľovstvo usudzuje, že tieto pretekania spôsobené búrkovými prietržami sú v súlade so smernicou 91/271.

42 Spojené kráľovstvo tiež usudzuje, že o vodách určených na kúpanie v okolí Whitburnu bolo rozhodnuté, že sú v súlade so smernicou Rady 76/160/EHS z 8. decembra 1975 o kvalite vody určenej na kúpanie (Ú. v. ES L 31, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 26), a že sú teda v súlade so smernicou 91/271. Okrem toho odpad pravdepodobne nepochádza z Whitburnu, ale skôr z Tyne, kde boli odľahčovacie komory vybavené filtračnými sieťami až na konci marca 2010.

43 Pokiaľ ide o aglomeráciu Londýn, Komisia Spojenému kráľovstvu vytýka frekvenciu a objemy vypúšťaní nevyčistených odpadových vôd pochádzajúcich zo zberného systému v Becktone a v Crossnesse a z čističiek v Becktone, Crossnesse a Mogdene, ktoré majú taký rozsah, že predstavujú porušenie článkov 3 a 4, ako aj prílohy I bodu A smernice 91/271, a to najmä preto, že k týmto vypúšťaniam dochádza aj v obdobiach s miernymi zrážkami.

44 Navyše usudzuje, že článok 10 smernice 91/271 vyžaduje, aby čističky komunálnych odpadových vôd postavené kvôli splneniu požiadaviek článku 4 boli navrhnuté, skonštruované, prevádzkované a udržiavané tak, aby zabezpečili dostatočnú výkonnosť pri všetkých normálnych miestnych klimatických podmienkach.

45 Spojené kráľovstvo usudzuje, že pokiaľ ide o tieto čističky, ustanovenia smernice 91/271 sú dodržané.

46 Poznamenáva tiež, že londýnska stoková sieť je veľmi stará a od roku 1875 bola postupne modernizovaná. Od prijatia smernice 91/271 sa vypracovali štúdie zlepšení a tieto zlepšenia sa aj realizovali. Okrem toho si rozsah a výnimočnosť prác, ktoré sa vykonávajú na Temži za 4,4 miliardy GBP, vyžadujú veľa času. Tento členský štát usudzuje, že dlhodobé vykonávanie ambiciózneho riešenia ho nemôže penalizovať.

Posúdenie Súdnym dvorom

O výklade smernice 91/271

47 Ako vyplýva z článku 1 druhého odseku smernice 91/271, jej cieľom je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania komunálnych odpadových vôd (pozri najmä rozsudok z 23. septembra 2004, Komisia/Francúzsko, C-280/02, Zb. s. I-8573, bod 13).

48 Cieľ smernice 91/271 teda nesleduje len samotnú ochranu vodných ekosystémov, ale aj ochranu ľudí, fauny, flóry, pôdy, vody, vzduchu a krajiny pred všetkými významnými negatívnymi vplyvmi zrýchleného množenia rias a vyšších rastlinných foriem v dôsledku vypúšťania komunálnych odpadových vôd (rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 16).

49 Práve vzhľadom na tento cieľ a na článok 191 ZFEÚ treba skúmať pojmy „dostatočná výkonnosť“ upravený v článku 10 smernice 91/271, „výnimočne silné zrážky“ spomenutý v poznámke pod čiarou 1 v prílohe I uvedenej smernice a „najlepšie technické vedomosti nenesúce so sebou nadmerné náklady“ (BTKNEEC) citovaný v bode A prílohy I tej istej smernice.

50 Po prvé, pokiaľ ide o pojem „dostatočná výkonnosť,“, ktorý sa týka len čističiek, treba konštatovať, že ho neohraničuje žiaden číselný údaj, keďže článok 10 smernice 91/271 len stanovuje, že čističky musia mať „dostatočnú výkonnosť“ pri všetkých normálnych miestnych klimatických podmienkach“, pričom pri navrhovaní týchto zariadení treba zohľadniť sezónne výkyvy záťaže.

51 V tejto súvislosti už Súdny dvor určil existenciu nesplnenia povinnosti v prípadoch, keď sa podiel zberu komunálnych odpadových vôd alebo ich čistenia rovnal 80 % či až 90 % existujúcej záťaže (rozsudky zo 7. mája 2009, Komisia/Portugalsko, C-530/07, body 28 a 53, ako aj zo 14. apríla 2011, Komisia/Španielsko, C-343/10, body 56 a 62).

52 Vzhľadom na cieľ smernice 91/271 pripomenutý v bodoch 47 a 48 tohto rozsudku totiž nemožno pripustiť absenciu čistenia komunálnych odpadových vôd za obvyklých sezónnych a klimatických podmienok, inak by smernica 91/271 prestala mať zmysel.

53 Na to, aby bol splnený cieľ ochrany životného prostredia, je teda nesporné, že pojem „dostatočná výkonnosť“, hoci nie je vyčíslený, treba chápať tak, že znamená, že za obvyklých klimatických podmienok a s prihliadnutím na sezónne výkyvy sa musia zberať a čistiť všetky komunálne odpadové vody.

54 V dôsledku toho možno absenciu čistenia komunálnych odpadových vôd tolerovať len za okolností mimo bežného rámca a pravidelné vypúšťanie nečistených komunálnych odpadových vôd by bolo v rozpore so smernicou 91/271.

55 Po druhé, pokiaľ ide o pojem „výnimočne silné zrážky“, uvedený v poznámke pod čiarou 1 v prílohe I smernice 91/271, je vhodné zdôrazniť, že tento pojem sa vzťahuje tak na zberné systémy upravené v článku 3 tejto smernice, ako aj na čističky upravené v jej článku 4.

56 Uvedenou poznámkou pod čiarou zákonodarca Únie uznal, že existujú situácie, v ktorých nemožno zberať alebo čistiť všetky komunálne odpadové vody. Konštatoval najmä, že „v praxi nemožno vybudovať zberné systémy a čističky takým spôsobom, že všetka odpadová voda sa môže čistiť“, a stanovil, že absenciu zberu a čistenia odpadových vôd možno tolerovať „v takých situáciách, ako sú výnimočne silné zrážky“. V takomto prípade však prináleží členským štátom, aby rozhodli „o opatreniach na obmedzenie znečistenia pretekaním spôsobeným búrkovými prietržami“.

57 Treba konštatovať, že výraz „výnimočne silné zrážky“ je spomenutý v poznámke pod čiarou 1 v prílohe I smernice 91/271 len demonštratívne, keďže tomuto výrazu predchádzajú slová „v takých situáciách ako“ Absenciu zberu alebo čistenia odpadových vôd teda možno pripustiť aj za iných okolností.

58 Na rozdiel od tvrdení Spojeného kráľovstva však cieľ smernice 91/271 neumožňuje usúdiť, že tieto iné okolnosti nastávajú bežne a obvykle, o to viac, že pojem „výnimočne“ jasne naznačuje, že k absencii zberu alebo čistenia odpadových vôd nemôže dôjsť za bežných okolností.

59 Argumentáciu Spojeného kráľovstva, ktorá smeruje k pripusteniu toho, že k vypúšťaniu môže dochádzať aj mimo výnimočných okolností, preto nemožno uznať.

60 Okrem toho je dôležité spresniť, že pokiaľ členský štát čelí výnimočnej situácii, ktorá mu neumožňuje zberať alebo čistiť odpadové vody, je povinný prijať primerané opatrenia na obmedzenie znečistenia v súlade s poznámkou pod čiarou 1 v prílohe I smernice 91/271.

61 Ďalej vzhľadom na to, že pojem „výnimočne silné zrážky“ táto smernica nedefinuje, je legitímne, aby Komisia v rámci svojej kontroly dodržiavania práva Únie prijala usmernenia, a vzhľadom na to, že Súdny dvor nemá právomoc dať povinnostiam upraveným smernicou 91/271 číselný obsah, výraz „výnimočne silné zrážky“ sa musí posudzovať z hľadiska všetkých kritérií a podmienok stanovených touto smernicou a najmä z hľadiska pojmu BTKNEEC.

62 Po tretie pojem BTKNEEC, ktorý je spomenutý v prílohe I bode A smernice 91/27, sa musí tak ako rôzne pojmy upravené smernicou 91/271, ktoré sú rozobraté v predchádzajúcich bodoch, skúmať z hľadiska cieľa ochrany životného prostredia. Rovnako treba poznamenať, že požiadavky tejto smernice, ktoré upravujú zber a čistenie všetkých odpadových vôd okrem prípadov výnimočných alebo nepredvídateľných udalostí, treba dodržiavať k dátumu stanovenému uvedenou smernicou.

63 Pojem BTKNEEC je síce upravený v prílohe I bode A smernice 91/271 len v súvislosti so zbernými systémami, ide však o pojem vlastný všetkým ustanoveniam smernice 91/271 sledujúcim zabezpečenie cieľa tejto smernice spočívajúceho v ochrane životného prostredia tak, aby nedochádzalo k príliš prísnemu uplatňovaniu stanovených pravidiel. Tento pojem preto bude potrebné vzhľadom na to, že v určitých prípadoch umožňuje vypúšťanie nevyčistených odpadových vôd, hoci majú negatívne účinky na životné prostredie, rozšíriť aj na čističky.

64 Pojem BTKNEEC preto umožňuje zabezpečiť dodržanie požiadaviek smernice 91/271 bez zaťaženia členských štátov nerealizovateľnými povinnosťami, ktoré by si nemohli splniť alebo ktoré by mohli splniť len za cenu neprimeraných nákladov.

65 Aby však nedošlo k zásahu do zásady pripomenutej v bode 53 tohto rozsudku, podľa ktorej sa musia zberať a čistiť všetky komunálne odpadové vody, je dôležité, aby sa členské štáty odvolávali na existenciu takýchto neprimeraných nákladov len výnimočne.

66 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa členský štát nemôže odvolať na praktické alebo administratívne ťažkosti, aby tým odôvodnil nedodržanie povinností a lehôt stanovených smernicou. Rovnako v prípade finančných ťažkostí platí, že členské štáty ich majú prekonať prijatím primeraných opatrení (rozsudok z 30. novembra 2006, Komisia/Taliansko, C-293/05, bod 35 a citovaná judikatúra).

67 Pojem BTKNEEC treba skúmať tak, že sa na jednu stranu váh položí najpokročilejšia technológia, ako aj plánované náklady a na druhú stranu sa položia výhody, ktoré môže výkonnejší systém zberu alebo čistenia vôd priniesť. V tomto rámci nemôžu byť vynaložené náklady neprimerané dosiahnutým výhodám.

68 V tomto kontexte treba zohľadniť, tak ako tvrdí Spojené kráľovstvo, vplyvy vypúšťaní nevyčistených odpadových vôd na životné prostredie a najmä na zberné vody. Dôsledky týchto vypúšťaní na životné prostredie by tak umožnili skúmať primeranosť nákladov, ktoré treba vynaložiť na vykonanie prác potrebných na to, aby sa čistili všetky komunálne odpadové vody, vo vzťahu k výhode, ktorú by to prinieslo životnému prostrediu.

69 Ak by sa ukázalo, že zber a čistenie všetkých odpadových vôd sú nemožné alebo veľmi ťažké, bude prináležať dotknutému členskému štátu, aby preukázal, že sú splnené všetky podmienky uplatnenia pojmu BTKNEEC.

70 Je pravda, že judikatúra Súdneho dvora predpokladá, že v rámci konania o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ prináleží Komisii preukázať existenciu uvádzaného nesplnenia povinnosti. Komisia teda musí predložiť Súdnemu dvoru podklady potrebné na to, aby preveril existenciu tohto nesplnenia povinnosti, pričom sa nemôže opierať o nijaké domnienky (pozri najmä rozsudky z 26. apríla 2005, Komisia/Írsko, C-494/01, Zb. s. I-3331, bod 41; Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 32; zo 6. októbra 2009, Komisia/Fínsko, C-335/07, Zb. s. I-9459, bod 46, a z 10. decembra 2009, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-390/07, bod 43).

71 Členské štáty sú však podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ povinné pomáhať Komisii pri plnení jej úlohy, ktorá podľa článku 17 ods. 1 ZEÚ spočíva najmä v zabezpečovaní uplatňovania ustanovení Zmluvy FEÚ, ako aj opatrení prijatých inštitúciami na jej základe. Treba brať do úvahy skutočnosť, že pokiaľ ide o overenie toho, či sa vnútroštátna právna úprava určená na zabezpečenie účinného vykonania smernice v praxi správne uplatňuje, Komisia, ktorá nemá vlastné zisťovacie právomoci v tejto oblasti, je v značnej miere odkázaná na podklady poskytnuté prípadnými sťažovateľmi, ako aj dotknutým členským štátom (pozri najmä rozsudky Komisia/Írsko, už citovaný, body 42 a 43, ako aj Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 44).

72 Z toho najmä vyplýva, že ak Komisia poskytla dostatok podkladov preukazujúcich určité skutkové okolnosti na území žalovaného členského štátu, prináleží tomuto štátu, aby podrobne a zásadným spôsobom poprel takto predložené údaje a z nich plynúce následky (pozri rozsudky Komisia/Írsko, už citovaný, bod 44 a citovanú judikatúru, ako aj Komisia/Spojené kráľovstvo, bod 45).

73 Z toho na účely skúmania tejto veci vyplýva, že Súdny dvor bude musieť najprv skúmať, či k vypúšťaniam pochádzajúcim zo zberných systémov alebo z čističiek z rôznych aglomerácií Spojeného kráľovstva došlo za okolností výnimočnej povahy, a ak nie, následne preveriť, či sa Spojenému kráľovstvu podarilo preukázať, že sú splnené všetky podmienky uplatnenia pojmu BTKNEEC.

Whitburn

74 Pokiaľ ide o povinnosť disponovať zberným systémom v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 91/271, je vhodné na úvod pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa má existencia nesplnenia povinnosti hodnotiť vo vzťahu k situácii členského štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku a že Súdny dvor nemôže brať do úvahy neskoršie zmeny (pozri najmä Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 50, ako aj Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 54).

75 V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že doplňujúce odôvodnené stanovisko z 1. decembra 2008 uložilo Spojenému kráľovstvu lehotu dvoch mesiacov od doručenia tohto stanoviska na to, aby dosiahlo súlad s povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice 91/271. Treba konštatovať, že k dátumu stanovenému v odôvodnenom stanovisku stále dochádzalo k vypúšťaniam nevyčistených komunálnych odpadových vôd z odľahčovacích komôr. Spojené kráľovstvo nepopiera počet vypúšťaní ani ich objem a len tvrdí, že na rozdiel od toho, čo uvádza Komisia, odpady nájdené na plážach v okolí Whitburnu nemohli pochádzať zo zberného systému Whitburnu, keďže podmorský odvádzač používaný na vypúšťanie odpadových vôd je vybavený filtračnými sieťami s veľkosťou ôk 6mm, ale tieto odpady pochádzali pravdepodobne z Tyne, kde boli odľahčovacie komory vybavené filtračnými sieťami až na konci marca 2010.

76 S cieľom preveriť, či si Spojené kráľovstvo nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článku 3 a prílohy I bodu A smernice 91/271, ako to tvrdí Komisia vo svojom žalobnom dôvode, je potrebné vykonať skúmanie opísané v bode 73 tohto rozsudku.

77 Po prvé treba konštatovať, že podľa listu 2. marca 2005, ktorý zaslalo Spojené kráľovstvo Komisii, počet vypúšťaní odpadových vôd uvedený za rok 2001 dosiahol 310 vypúšťaní pri ročnom objeme 561 240 m^3 a že počas obdobia rokov 2002 až 2004 dosahoval tento počet 56 až 91vypúšťaní pri objemoch 359 640 m^3 až 529 290 m^3. Rovnako je vhodné poznamenať, že v rokoch 2006 až 2008 počet vypúšťaní odpadových vôd za rok dosahoval 25 až 47 vypúšťaní pri objemoch 248 130 m^3 až 732 150 m^3 a pri objeme 762 300 m^3 za rok 2009. Komisia, ktorej pripomienky vychádzali z frekvencie týchto vypúšťaní a z ich intenzity, jasne preukázala, že k nim tak pred uplynutím lehoty stanovenej doplňujúcim odôvodneným stanoviskom, ako aj po jej uplynutí dochádzalo bežne, keďže takýto počet vypúšťaní nemôže byť spojený s výnimočnými okolnosťami. Spojené kráľovstvo sa vo svojich pripomienkach ani na výnimočnosť týchto vypúšťaní neodvoláva.

78 Po druhé je vhodné uviesť, že podľa štúdie realizovanej v roku 2010 je z technologického hľadiska možné znížiť počet vypúšťaní odpadových vôd zo zberného systému vo Whitburne rozšírením už existujúceho záchytného tunela, čo Spojené kráľovstvo nepopiera.

79 Pokiaľ ide o náklady, ktoré by bolo treba vynaložiť, a o dosiahnuté výhody, z uvedenej štúdie vyplýva, že prácami na rozšírení tunela by sa dalo získať zlepšenie kvality zberných vôd o 0,3 % pri 20 vypúšťaniach za rok.

80 Hoci zlepšenie kvality vôd sa javí ako marginálne a tak, ako uvádza Spojené kráľovstvo, smernica 76/160 je dodržaná, čo možno zohľadniť pri všeobecnom skúmaní podmienok uplatnenia pojmu BTKNEEC, treba konštatovať, že nikde, ani v pripomienkach účastníkov konania, ani v správach alebo realizovaných štúdiách, sa nespomínajú náklady, ktoré by predstavovalo takéto rozšírenie tunela.

81 Súdny dvor preto nemôže skúmať, či sú náklady zodpovedajúce takýmto prácam skutočne nadmerné a neprimerané vo vzťahu k získanej výhode na životnom prostredí.

82 Z toho vyplýva, že Spojené kráľovstvo dostatočne právne nepreukázalo, že náklady na práce na zvýšení kapacity zberného systému boli neprimerané vo vzťahu k zlepšeniu situácie životného prostredia.

83 Preto Komisia správne skonštatovala, že zavedenie zberného systému vo Whitburne nezodpovedá povinnostiam upraveným v článku 3 a v prílohe I bode A smernice 91/271.

Londýn

84 Pokiaľ ide o aglomeráciu Londýn, podľa údajov samotného Spojeného kráľovstva je nesporné, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v doplňujúcom odôvodnenom stanovisku táto aglomerácia nedisponovala ani čističkami v Becktone, Crossnesse a Mogdene, ktoré by zabezpečovali sekundárne čistenie všetkých komunálnych odpadových vôd prenikajúcich do zberného systému v súlade s článkom 4 ods. 1 a článkom 10 smernice 91/271 a ktoré by zaručovali, že vypúšťania, ktoré z nich pochádzajú, zodpovedajú požiadavkám bodu B prílohy I tejto smernice, ani zbernými systémami v Becktone a Crossnesse, ktoré by mali dostatočnú kapacitu v súlade s článkom 3 tejto smernice.

85 Komisia, opierajúc sa o správu TTSS z februára 2005, uvádza, že ročne dochádzalo približne k 60 vypúšťaniam odpadových vôd pochádzajúcich z londýnskych odľahčovacích komôr, a to aj v obdobiach miernych zrážok, a každý rok sa tak do Temže vypúšťalo niekoľko miliónov ton nevyčistených vôd.

86 Pokiaľ ide o čističky londýnskeho zberného systému, tá istá správa preukazuje, že ich kapacita je dostatočná v suchom období, no nijako nepostačuje v čase zrážok.

87 Spojené kráľovstvo nepopiera skutkové okolnosti uvádzané Komisiou a pripomína, že v skutočnosti je rozbehnutý projekt výstavby nového tunela s dĺžkou 30 km pod riečno-morskou časťou Temže, ktorým sa budú vody vypúšťané z odľahčovacích komôr zberného systému zachytávať a odvádzať do čističky v Becktone s cieľom ich čistenia. Rovnako sa plánuje výstavba ďalšieho tunelu Lee Tunnel, a to s cieľom znížiť vypúšťania z odľahčovacích komôr zberných systémov v Becktone a Crossnesse. Okrem toho prebiehajú zlepšovacie práce s cieľom zväčšiť kapacitu čističiek v Becktone, Crossnesse a Mogdene.

88 S cieľom preveriť, či si Spojené kráľovstvo nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článkov 3, 4 a 10, ako aj z prílohy I bodu A smernice 91/271, ako to tvrdí Komisia vo svojom žalobnom dôvode, je tiež potrebné vykonať skúmanie opísané v bode 73 tohto rozsudku.

89 Treba konštatovať, že Komisia, opierajúc sa o správu TTSS z februára 2005, spomenutú v bode 85 tohto rozsudku, ktorú Spojené kráľovstvo nepopiera a ktorá uvádza, že frekvencia vypúšťaní a ich objem sa dosahujú nielen pri výnimočných udalostiach, ale aj v prípade miernych dažďov, jasne preukázala bežnú povahu vypúšťaní odpadových vôd do Temže.

90 Pokiaľ ide o technologickú nemožnosť znížiť počet vypúšťaní odpadových vôd z londýnskeho zberného systému a o neprimeranosť nákladov vo vzťahu k dosiahnutej výhode pre životné prostredie, je vhodné poznamenať, že Spojené kráľovstvo v apríli 2007 rozhodlo vykonať práce navrhnuté v správe TTSS

z novembra 2005 spočívajúce najmä vo vybudovaní nového podzemného tunela. Technologické riešenia problému londýnskeho zberného systému teda existujú a náklady na ne nemožno považovať za neprimerané, keďže Spojené kráľovstvo už prijalo rozhodnutie vykonať ich.

91 Pokiaľ ide o tvrdenie Spojeného kráľovstva, podľa ktorého nemožno uznať, že si nesplnilo povinnosti, keďže projekty na zabezpečenie súladu so smernicou 91/271 sa skúmali už od nadobudnutia platnosti tejto smernice a práce, o ktorých sa rozhodlo, sú nákladné a realizovateľné len v rozpätí niekoľkých rokov, je vhodné pripomenúť, že existencia nesplnenia povinnosti sa musí hodnotiť vo vzťahu k situácii žalovaného členského štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v doplňujúcom odôvodnenom stanovisku a že členský štát nemôže dosiahnuť zamietnutie žaloby iba na základe skutočnosti, že činnosti a práce, ktoré v budúcnosti povedú k odstráneniu nesplnenia povinnosti, už prebiehajú. Pokiaľ totiž zákonodarca Únie nezmení smernicu s cieľom predĺžiť lehoty na jej vykonanie, členské štáty sú povinné dodržať pôvodne stanovené lehoty (pozri rozsudok z 8. júla 2004, Komisia/Belgicko, C-27/03, bod 39).

92 Spojenému kráľovstvu teda prináležalo, aby v potrebnom čase začalo konania potrebné na prebratie smernice 91/271 do vnútroštátneho právneho poriadku tak, aby tieto konania boli ukončené v lehote stanovenej v článku 3 ods. 1 prvej zarážke a článku 4 ods. 1 prvej zarážke tejto smernice, čiže do 31. decembra 2000.

93 Komisia preto správne skonštatovala, že zavedenie londýnskeho zberného systému (Beckton a Crossness) nezodpovedá povinnostiam upraveným v článku 3 a v prílohe I bode A smernice 91/271 a že Spojené kráľovstvo si tým, že nepodrobilo komunálne odpadové vody pochádzajúce z londýnskej aglomerácie (Beckton, Crossness a Mogden) sekundárnemu čisteniu alebo ekvivalentnému čisteniu v súlade s článkom 4 tejto smernice, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice 91/271.

94 Z predchádzajúceho vyplýva, že nesplnenie povinnosti, ktoré Komisia vytýka Spojenému kráľovstvu, je preukázané vo vzťahu k všetkým aglomeráciám uvedeným v jej žalobe.

95 Preto je potrebné určiť, že Spojené kráľovstvo si nezabezpečením:

— primeraného zberu komunálnych odpadových vôd z aglomerácií Sunderland (Whitburn) a Londýn (zberné systémy v Becktone a Crossnesse), ktoré majú populačný koeficient viac ako 15 000, v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2, ako aj prílohou I bodom A smernice 91/271 a

— primeraného čistenia komunálnych odpadových vôd aglomerácie Londýn (čističky v Becktone, Crossnesse a Mogdene), ktorá má populačný koeficient viac ako 15 000, v súlade s článkom 4 ods. 1 a 3, článkom 10, ako aj prílohou I bodom B smernice 91/271,

nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z tejto smernice.

O trovách

96 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Spojené kráľovstvo na náhradu trov konania a Spojené kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Spojené kráľovstvo si nezabezpečením:**

   — **primeraného zberu komunálnych odpadových vôd z aglomerácií Sunderland (Whitburn) a Londýn (zberné systémy v Becktone a Crossnesse), ktoré majú populačný koeficient viac ako 15 000, v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2, ako aj prílohou I bodom A smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd a**

   — **primeraného čistenia komunálnych odpadových vôd aglomerácie Londýn (čističky v Becktone, Crossnesse a Mogdene), ktorá má populačný koeficient viac ako 15 000, v súlade s článkom 4 ods. 1 a 3, článkom 10, ako aj prílohou I bodom B smernice 91/271,**

   nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z tejto smernice.

2. **Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska je povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy